

Sváb holokauszt a Délvidéken

Míg a meggyilkoltak vére az égbe kiált, a túlélők azt a jogot követelik maguknak, hogy emlékezhessenek az átélt szenvedésekre, elmondhassák az igazságot.

O L V A S Ó

■ TÖLGYESI GÁBOR

Gondolnánk, csak a legrosszabb rémálmokban fordulhat elő, hogy csapatokba verődnek olyan pszichopáták, mint a denveri ámokfutó, netán *Breivik* vagy *Bándy Kata* gyilkosa, hogy végigpusztítsanak a földön. Holott a háborúk mindig összehozták az ilyen alakokat. Háborúban a lappangó örültség előtörhet, sőt: ocsmány érdemmé válhat.

Cseres Tibor, Illés Sándor, Szántó Konrád, Teleki Júlia – sok szerző többtucatnyi könyvben emlékezett meg az elmúlt évtizedekben arról, hogy 1944–45-ben *Tito* partizánjai brutális kegyetlenséggel, etnikai alapon gyilkoltak le magyarokat, horvátokat, németeket. Olvashattunk kettéfűrészelt, elevenen elégetett vagy eltemetett, karóba húzott, megnyúzott, lefejezett és agyonvert emberekről, ma is jeltelen sírokban fekvő, máig nem rehabilitált áldozatokról, akiknek „kollektív bűne” a nemzetisége volt. Becslések szerint húsz-ötven ezer magyar áldozatot követeltek a bácskai vérengzések.

A Duna menti svábok, akiket egyként „náciknak” bélyegeztek meg, még akkor is, ha bizonyítottan embermentők vagy antifasiszták voltak, rendkívül megszenved-

ték a második világháborút – de rül ki túlélők visszaemlékezéseiből, amelyeket *Paul Kornauer* gyűjtött össze. A sváb fiatalság egy része a Harmadik Birodalom hadigépezetében morzsolódott fel, az otthon maradottakkal *Tito* – szintén részben kényszersorozott – partizánjai végeztek. Javarészt tizenhat-húsz éves gyerekekről van szó. Az elbeszélésekből az világlik ki: a vörös ideológiai köntösbe bújtatott mézárulás mozgatórugója nem annyira a gyűlölet, mint inkább a haszonlesés volt: a politikailag is megfogalmazott cél, a náciaktól kölcsönzött „végső megoldás” – a délvidéki németek kiirtása – mögött az intézményesített fosztogatás állt.

Sokat – bár még nem eleget – tudunk a náci haláltáborokról, a szovjet kényszermunkatáborokról, ám nagyon nincs a köztudatban, hogy határainktól nem messze, a hódási, a zombori, a gádori és a kruseváci táborokban milyen módszeres népirtás zajlott még a világháború után is, amelynek több mint százhuszezer sváb és német hadifogoly esett áldozatul. Sokan éhen haltak, vagy éjszakánként a latrinák mellett haltak bele a megerőszakolásukba.

Mégis: akadtak partizánok, túlélők, akik mindvégig, minden körülmények között jó emberek maradtak. E kötet legszebb fejezetei ezeket a példaképeket mutatják be.

(*Paul Kornauer: Nagypéntek feltámadás nélkül. Egy túlélő visszaemlékezései a bácskai vérengzésekre 1944–48. Fordította: Josephine Neubrandt. Szent István Társulat, 2011, 203 oldal, 1500 Ft.*)